

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 07/07/2023

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

25 Haziran 2023 günü gerçekleştirilen 21. İstanbul Onur Yürüyüşü'nün ardından hukuksuz bir şekilde gözaltına alınan Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşı olmayıp Avustralya, İran, Rusya, Libya, Portekiz ve Güney Afrika vatandaşları olan beş kişinin sınır dışı edilme riskiyle karşı karşıya oldukları, gözaltındayken sağlık hizmetlerine erişemediği ve ayrımcı muameleye ve işkenceye maruz bırakıldıkları bilgisi basına yansımıştır. Bu kişilerin içinde kayıtlı ve kayıtsız göçmenler bulunmaktadır.

Barışçıl protesto ve gösteri yürüyüşü hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü, gözaltında yasal temsil ve sağlık hizmetlerinden mahrum bırakılmama gibi haklar vatandaşlık statüsünden bağımsız temel insan haklarıdır. Anayasa'nın 34. maddesindeki "herkes, önceden izin almadan, silahlı ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir" hükmü baki olmakla birlikte yasak kararı bile ibraz edilmemiş bir yürüyüşte beş kişinin gözaltına alınıp uzun süre avukatlarıyla da iletişim kurmaları zorlaştırılarak farklı şehirlerdeki geri gönderme merkezlerine transfer edilmeleri ve hepsi hakkında sınır dışı edilme kararı çıkarılması hukuka aykırı olduğu gibi insanlık dışıdır.

Onur Yürüyüşü'nün ardından gözaltına alınan beş göçmen ve mültecinin geri gönderme merkezlerine gönderilmeleri ve ülkelerine iade edilmeleri, insan hakları ve mülteci hakları açısından derin endişelere yol açan bir uygulamadır. Bu uygulama, LGBTİ+ göçmen ve mültecilerin maruz bırakıldığı zulüm ve ayrımcılıkla bağlantılı olarak, uluslararası hukuki normlara ve taahhütlere aykırıdır. Bu durum, savunmasız bırakılan göçmen ve mülteci LGBTİ+'ların haklarının ihlal edilmesine, fiziksel ve psikolojik olarak zarar görmelerine, ayrımcılığa maruz bırakılmalarına ve tekrar tehlikeli koşullara maruz bırakılma riskine neden olmaktadır.

Urfa Geri Gönderme Merkezi'ndeki Rus ve Portekiz ve Güney Afrika vatandaşı olan kişiler gönüllü olarak Türkiye'den ayrılma talebinde bulunmuşlardır. Aynı merkezde bulunan İranlı Elyas hakkında da uluslararası koruma kararına rağmen sınır dışı kararı verilmiştir. Bu karara ilişkin, gönüllü avukatlar aracılığı ile belirlenmiş yasal süre kapsamında 5 Temmuz Çarşamba günü itiraz dilekçesi sunulmuştur. Ayrıca idari gözetim kararına da 6 Temmuz Perşembe günü itiraz gerçekleştirilmiştir. İtirazların kabul ve red durumları ile ilgili bilgi henüz sağlanamamıştır.

Elyas gözaltına alındıktan sonra, İstanbul'da kayıtlı olmasına rağmen keyfi sebepler ile hukuka aykırı şekilde Urfa Geri Gönderme Merkezi'ne sevk edilmiş, süreç içinde avukatlarıyla görüşmesi engellenmiş ve ailesiyle sağlıklı iletişim kurmasına izin verilmemiştir. Dahası, Elyas'ın sağlık koşulları dolayısıyla ihtiyaç duyduğu ve kullanması gereken ilaçları ailesi tarafından gönderilmiş ancak bu ilaçlar da kendisine teslim edilmemiştir. Elyas, avukatlarıyla görüşmesinde ailesiyle birlikte son 10 yıldır yaşadığı Türkiye'de güven içinde kalmak istediğini açıkça belirtmiştir.

Uluslararası Koruma Statüsü kapsamında kayıtlı bir mülteci olan İranlı Elyas ve tüm ailesi, İran'da maruz bırakıldıkları işkence ve tehditler nedeniyle 2013 yılında Türkiye'ye sığınmış ve uluslararası koruma altında olduğu karara bağlanmıştır. Elyas İran'a geri gönderilmesi halinde, LGBTİ+ komünitesinin bir parçası olmanın suç sayıldığı İran'da yalnızca cinsel yönelimi nedeniyle ölüm cezasıyla karşı karşıya kalacaktır. Başka bir ifadeyle Elyas'ın sınır dışı edilmesi ne yazık ki hayatını çok ciddi anlamda riske atacaktır.

Bu bağlamda;

1. Uluslararası Koruma Statüsü'ne sahip İranlı LGBTİ+ aktivisti Elyas Torabibaeskendari'nin LGBTİ+ komünitesinin bir parçası olmanın suç sayıldığı İran'da yalnızca cinsel yönelimi nedeniyle ölüm cezasına çarptırılacağı öngörülmesine rağmen geri gönderme kararının çıkarılmasının sebebi nedir?
2. Geri Gönderme Merkezleri'nde tutulan LGBTİ+ göçmen ve mültecilerin ayrımcılık, kötü muamele ve işkenceye maruz bırakıldığı, sağlık hakkına erişemediğine dair iddiaların ardından Bakanlığınız bu merkezlerdeki uygulamalara dair bir soruşturma açmış mıdır veya açacak mıdır?